

Obsah

Předmluva	VII
O knize napsali	IX
Seznam zkratk	XIII
Seznam boxů	XXVII
Seznam obrázků	XXIX
Seznam tabulek	XXXIII
1. Úvod do problematiky Kohezní politiky EU	1
1.1 Smysl a cíle Kohezní politiky EU	3
1.1.1 Změny vnějšího prostředí a jejich vliv na Kohezní politiku EU ...	3
1.1.2 Smysl Kohezní politiky EU	4
1.1.3 Cíle Kohezní politiky EU	5
1.2 Aktuální pozice členských zemí a regionů v rámci EU	6
1.2.1 Aktuální úroveň regionálních disparit	6
1.2.2 Ohlédnutí za regionálními rozdíly v předkrizovém období	27
2. Vývoj a geneze Kohezní politiky EU	35
2.1 Etapy vývoje Kohezní politiky EU	39
2.1.1 První etapa: 1958–1974	39
2.1.2 Druhá etapa: 1975–1988	39
2.1.3 Třetí etapa: 1989–1999	41
2.1.3.1 Období 1989–1993	42
2.1.3.2 Období 1994–1999	45
2.1.4 Čtvrtá etapa: 2000–2013	50
2.1.4.1 Období 2000–2006	50
2.1.4.2 Období 2007–2013	67
2.1.5 Pátá etapa: 2014–2020	70
2.2 Vymezení základních pojmů a principy Kohezní politiky EU	72
2.2.1 Definice regionu soudržnosti NUTS 2	72
2.2.2 Definice způsobilosti zaostávajících regionů	73
2.2.3 Principy kohezní politiky	73

2.2.3.1	Princip programování a plánování	74
2.2.3.2	Princip partnerství	74
2.2.3.3	Princip koncentrace	75
2.2.3.4	Princip doplňkovosti	75
2.2.3.5	Princip hodnocení, monitorování a transparentnosti ...	75
3.	Strategický, legislativní a rozpočtový rámec Kohezní politiky EU	
	– srovnání posledních dvou rozpočtových období	77
3.1	Období 2007–2013	79
3.1.1.	Obecné nařízení a Strategické obecné zásady Společenství	79
3.1.2	Národní strategický rámec a operační programy	86
3.1.3	Interinstitucionální dohoda o spolupráci v rozpočtových záležitostech	88
3.1.4	Nařízení o Evropském fondu regionálního rozvoje, Evropském sociálním fondu, Kohezním fondu a Evropském seskupení pro územní spolupráci	94
3.1.4.1	Evropský fond regionálního rozvoje	94
3.1.4.2	Evropské seskupení pro územní spolupráci	96
3.1.4.3	Evropský sociální fond	98
3.1.4.4	Kohezní fond	100
3.1.5	Další související legislativa	100
3.2	Období 2014–2020	102
3.2.1	Víceletý finanční rámec na období 2014–2020	102
3.2.1.1	Struktura Víceletého finančního rámce	104
3.2.1.2	Rozdíly ve finančních alokacích ve srovnání s předchozím obdobím	108
3.2.1.3	Flexibilita Víceletého finančního rámce	111
3.2.1.4	Příjmová stránka Víceletého finančního rámce	112
3.2.2	Základní principy Kohezní politiky EU pro období 2014–2020	112
3.2.3	Legislativní rámec Kohezní politiky EU pro období 2014–2020	117
3.2.3.1	Obecné nařízení	117
3.2.3.2	Další související legislativa	146
3.2.4	Společný strategický rámec	148
3.2.5	Dohody o partnerství	151
3.2.6	Strategie Evropa 2020	171
4.	Programové nástroje a programování	175
4.1	Programové nástroje v období 2007–2013	175
4.1.1	Národní strategický referenční rámec České republiky a jeho strategické priority	175
4.1.2	Operační programy v programovacím období 2007–2013	177

4.1.2.1	Tematické OP v rámci cíle Konvergence	178
4.1.2.2	Regionální OP v rámci cíle Konvergence	186
4.1.2.3	Operační programy v rámci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	193
4.1.2.4	Operační programy v rámci cíle Evropská územní spolupráce	194
4.2	Nové prvky koheze či posílené charakteristiky v programovacím období 2014–2020	209
4.2.1	Myšlenkové koncepty a diskuze vedoucí k pravidlům pro Kohezní politiku EU v období 2014–2020	211
4.2.1.1	Strategie Evropa 2020 jako ideové vodítko pro Kohezní politiku EU v období 2014–2020	213
4.2.1.2	Agenda pro reformovanou kohezní politiku (profesor Fabrizio Barca; duben 2009)	222
4.2.1.3	Orientation Paper (Pawel Samecki)	227
4.2.1.4	Další zásadní parametry diskuze: reforma rozpočtu EU a posílení funkčnosti Jednotného vnitřního trhu	236
4.2.1.5	Domácí úkoly: Konvergenční program a Národní program reformem	248
4.2.2	Shrnutí klíčových oblastí ovlivňujících parametry Kohezní politiky EU v období 2014–2020	257
4.2.2.1	Možné scénáře kohezní politiky	258
4.2.2.2	Rozsah a podoba cílů kohezní politiky	260
4.2.2.3	Objem finančních prostředků	261
4.2.2.4	Konkurenceschopnost versus koheze	262
4.2.2.5	Interpretace pojmu „teritoriální (územní) koheze“ v kontextu kohezní politiky	263
4.2.2.6	Politika venkova v kontextu zemědělské a regionální politiky	266
4.2.2.7	Kohezní politika v kontextu uvažovaného budoucího rozšiřování EU	266
4.2.2.8	Indikátory měření účinnosti kohezní politiky: status-quo či potřeba změny?	267
4.2.2.9	Renacionalizace kohezní politiky	267
4.2.3	Integrovaný územní přístup a nové pojetí teritoriální dimenze	268
4.2.3.1	Vymezení územní dimenze a její definice	268
4.2.3.2	Integrovaný územní přístup a nástroje jeho uplatnění	278
4.2.3.3	Scénář návrhů a námětů uplatnění územní dimenze	296
4.2.4	Využití inovativních finančních nástrojů	297

4.2.4.1	Návratné finanční nástroje	298
4.2.4.2	Popis trhu návratných finančních nástrojů a jeho potenciálu	305
4.2.4.3	Přínosy návratných finančních nástrojů oproti nenávratným grantům	307
4.2.4.4	Implementační záležitosti a vazby	308
4.2.5	Tematická koncentrace	310
4.2.5.1	Tematická koncentrace na Strategii Evropa 2020	311
4.2.5.2	Synergie: Horizon 2020	312
4.2.6	Kondicionality	316
4.2.7	Důraz na výsledek a jeho měřitelnost	319
4.2.8	Procesní zjednodušení	319
4.2.9	Preference rozvojových projektů	320
4.3	Programové nástroje v období 2014–2020	320
4.3.1	Detailní deskripce a analýza operačních programů v období 2014–2020 v České republice	325
4.3.1.1	Operační program Doprava	326
4.3.1.2	Integrovaný regionální operační program	329
4.3.1.3	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	334
4.3.1.4	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání	339
4.3.1.5	Operační program Životní prostředí	343
4.3.1.6	Operační program Zaměstnanost	350
4.3.1.7	Další operační programy	357
4.3.1.8	Operační programy v rámci cíle Evropská územní spolupráce	359
4.3.1.9	Ostatní operační programy v rámci Dohody o partnerství	371
5. Analýza vybraných dopadů Kohezní politiky EU v ČR		
	– identifikace hlavních témat	375
5.1	Analýza průběhu čerpání na základě dosud známých dat pro období 2007–2013	379
5.1.1	Širší kontext	380
5.1.2	Čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU	381
5.1.3	Dosavadní průběh čerpání: kvantitativní analýza období 2007–2013	388
5.1.4	Dosavadní průběh čerpání: kvalitativní a systémová analýza a vyhodnocení přínosů v období 2007–2013	393
5.1.5	Odhadované multiplikační efekty kohezní politiky pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR	397
5.1.6	Důraz na výkonnost a výsledky kohezní politiky	398
5.1.7	Stručná mezinárodní komparace	410

5.2 Územní dimenze	411
5.2.1 Vyhodnocení finanční alokace Kohezní politiky EU v obcích krajů České republiky jako empirická analýza naplňování tématu územní dimenze ve stávajícím programovacím období	413
5.2.2.1 Metodika	413
5.2.2.2 Olomoucký kraj	415
5.2.2.3 Zlínský kraj	419
5.2.2.4 Moravskoslezský kraj	422
5.2.2.5 Jihomoravský kraj	425
5.2.2.6 Kraj Vysočina	428
5.2.2.7 Pardubický kraj	431
5.2.2.8 Královéhradecký kraj	434
5.2.2.9 Liberecký kraj	437
5.2.2.10 Ústecký kraj	440
5.2.2.11 Karlovarský kraj	443
5.2.2.12 Plzeňský kraj	446
5.2.2.13 Jihočeský kraj	449
5.2.2.14 Středočeský kraj	452
6. Koncepty strategického rozvoje území: metodický základ a případové studie	457
6.1 Identifikace územních rozdílů v rámci regionu	457
6.1.1 Metodika vymezení	457
6.1.2 Delimitace kritérií a ukazatelů regionálních a vnitroregionálních disparit	459
6.1.3 Definice disparitních regionů – metoda expertního hodnocení	471
6.1.4 Vyústění analýzy vyhodnocování disparit na úrovni ORP	475
6.2 Identifikace meziregionálních rozdílů a disparit	476
6.2.1 Optimální naplnění strategie územní dimenze	478
6.2.2 Konkretizace vymezení územního rozměru/dimenze	482
6.3 Identifikace regionální rozvojové strategie	484
6.3.1 Současná míra koheze mezi regiony v České republice a jejich hlavní disparity	484
6.3.2 Co lze očekávat od kohezní politiky z pohledu zvyšování konkurenceschopnosti na regionální úrovni	487
6.3.3 Strategie regionální konkurenceschopnosti	488
6.3.4 Pilíře konkurenceschopnosti a jejich vazba na kohezní politiku na regionální úrovni	490
6.3.4.1 Pilíř Instituce	490
6.3.4.2 Pilíř Makroekonomická stabilita	491
6.3.4.3 Pilíř Infrastruktura	493

6.3.4.4	Pilíř Zdraví, zdravotnictví a sociální služby	495
6.3.4.5	Pilíř Kvalita základního a středního vzdělávání	496
6.3.4.6	Pilíř Vysokoškolské vzdělávání a celoživotní učení	497
6.3.4.7	Pilíř Efektivita trhu práce	498
6.3.4.8	Pilíř Velikost trhu	499
6.3.4.9	Pilíř Technologická připravenost	501
6.3.4.10	Pilíř Sofistikovanost podnikání	502
6.3.4.11	Pilíř Inovace	504
6.3.5	Dílčí závěr k tématu regionální konkurenceschopnost	505
6.3.6	Formulace typologie priorit	506
6.4	Případová studie: Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009–2020	510
6.4.1	Hodnocení hlavního cíle strategie	511
6.4.2	Tematické pilíře strategie	512
6.4.2.1	Konkurenceschopná ekonomika	512
6.4.2.2	Úspěšná společnost	513
6.4.2.3	Efektivní infrastruktura a rozvoj venkova	515
6.4.2.4	Atraktivní region	517
6.4.3	Scénář proveditelného naplnění vize	519
6.5	Identifikace principu klastrového potenciálu v kontextu jejich mezinárodní konkurenceschopnosti	526
6.5.1	Shrnutí cílů s ohledem na potřebu rozvoje klastrů, jejich spolupráce a internacionalizace	529
6.5.2	Formulace nástrojů	536
6.5.3	Návrh rámcových pravidel pro nadnárodní spolupráci klastrů: Hypotetický OP pro mezinárodní klastrové aktivity . . .	537
6.6	Identifikace regionální rozvojové strategie v oblasti cestovního ruchu	542
6.6.1	Definice cestovního ruchu a metodika analýzy návštěvníků . . .	542
6.6.2	Vymezení produktu cestovního ruchu	548
6.6.3	Projektové záměry – projektový zásobník	550
6.6.4	Struktura, podstata a definice strategie rozvoje cestovního ruchu pro regionální úroveň	551
6.6.5	Koncept strategie	553
6.6.6	Shrnutí analyticko-strategické pasáže	556
7.	Makroekonomický rámec	561
7.1	Přehled opatření v oblasti hospodářské politiky EU jako reakce na hospodářskou krizi	561
7.1.1	Opatření v oblasti posílení koordinace fiskální a hospodářské politiky EU	561
7.1.1.1	Evropský semestr	562
7.1.1.2	Monitorovací aparát	565

7.1.1.3	Pakt stability a růstu – nástroj prevence	566
7.1.1.4	Investiční plán pro Evropu	571
7.1.1.5	Plán na vytvoření prohloubené a skutečné EMU	573
7.1.2	Ostatní opatření v hospodářské politice	575
7.1.2.1	Opatření v oblasti strukturální politiky a podpory konkurenceschopnosti	575
7.1.2.2	Opatření v oblasti finančních trhů a zajištění finanční stability	575
7.1.2.3	Opatření v oblasti měnové politiky	578
7.1.2.4	Okamžitá a krátkodobá reakce na krizi v letech 2008 a 2009	579
7.2	Kontext ekonomického vývoje EU v souvislosti s ekonomickou krizí a následnou změnou nástrojů hospodářské politiky EU	581
7.2.1	Investiční vývoj v Evropské unii	584
7.2.2	Výkonnost EU v rámci globálních toků	585
Závěr s otevřeným koncem		587
Literatura		603
Rejstřík		609
Abstract		613